

Kommunalt forum §§ 17-26**Tid:** 2025-09-05 kl. 09:35-11:45**Plats:** Rosensalen, Rosenlunds vårdcentrum**Innehållsförteckning****Diarienumr Sida**

§ 17	Val av protokollsjusterare		3
§ 18	Fastställande av dagordning		4
§ 19	Anmälningssärenden Kommunalt forum 2025	2025/1101	5
§ 20	Sammanträdesdatum 2026 Kommunalt forum	2025/2941	6
§ 21	Tillsammans för ett bra liv för alla: Gemensam plan – region och länets kommuner 2025 – 2027		7
§ 22	Information om samsjuklighetsdelegationens uppdrag och tidsplan		8
§ 23	Pågående process med revidering av styrande dokument		9
§ 24	Klimat- och sårbarhetsanalys Jönköpings län		10
§ 25	Aktuellt från Primärkommunalt Samverkansorgan (PKS) samt styrelse och nämnder i Region Jönköpings län		11
§ 26	Avslutning		12
	Bilaga 1 - Närvarorapport		13 - 14
	Bilaga 2		15 - 24
	Bilaga 3		25 - 30
	Bilaga 4		31 - 40
	Bilaga 5		41 - 74

Närvarande

Samtliga närvarande finns redovisade i bilaga 1.

Justering

Sekreterare Nathalie Bijelic Eriksson

Ordförande Rachel De Basso (S)

Justerare Thomas Gustafsson (S)

Robin Wallén Nilsson (M)

Protokollet justeras digitalt och tillkännages på Region Jönköpings läns anslagstavla senast 14 dagar efter sammanträdet.

§ 17**Val av protokollsjusterare****Beslut**

Till att jämte ordföranden justera dagens protokoll utses Thomas Gustafsson (S), Region Jönköpings län och Robin Wallén Nilsson (M), Vetlanda kommun.

§ 18**Fastställande av dagordning****Beslut**

Dagordningen fastställs i enlighet med utskickat förslag.

§ 19**Anmälningssärenden Kommunalt forum 2025**

Diarienummer: RJL 2025/1101

BeslutSammanställning av anmälningssärenden anmäls och läggs till handlingarna.

§ 20**Förslag till sammanträdesdatum 2026**

Diarienummer: RJL 2025/2941

Beslut

Kommunalt forum fastställer sammanträdestider för år 2026 enligt följande:

- 20 februari
- 24 april
- 5 juni
- 4 september
- 9 oktober
- 11 december.

Sammanfattning

Sammanträdesplan har tagits fram för Kommunalt forum år 2026.

Beslutsunderlag

- Förslag till sammanträdesdatum år 2026 Kommunalt forum

Beslutet skickas tillKommuner i Jönköpings län
Regionledningskontoret Kansli

§ 21**Tillsammans för ett bra liv för alla: Gemensam plan –
region och länets kommuner 2025 – 2027****Beslut**

Mats Bojestig, hälso- och sjukvårdsdirektör, Lotta Damberg, avdelningschef Kommunal utveckling, och Anneli Forsgren, biträdande verksamhetschef Kommunal utveckling, informerar om arbetet med *Tillsammans för ett bra liv för alla* i fråga om följande, se bildpresentation (bilaga 2):

- gemensamt ledningssystem i samverkan
 - dokumentet Gemensam plan – region och länets kommuner 2025 – 2027
 - prioriterade områden
 - pågående arbete med stöd för uppföljning.
-

§ 22**Information om samsjuklighetsdelegationens uppdrag och tidsplan****Beslut**

Mats Bojestig, hälso- och sjukvårdsdirektör, informerar om samsjuklighetsutredningen Från delar till helhet (SOU 2021:93 och SOU 2023:5) enligt följande, se bildpresentation (bilaga 3):

- definition av samsjuklighet
- bakgrund till och uppdrag för samsjuklighetsdelegationen
- lokalt arbete i Jönköpings län med utgångspunkt i delegationens förslag.

Kommunalt forum ger inspel utifrån informationen och betonar vikten av att fortsätta arbetet med att förenkla de administrativa processerna och samverkan mellan region och kommun.

§ 23**Pågående process med revidering av styrande dokument****Beslut**

Karin Hermansson, regional utvecklingsdirektör, ger en statusuppdatering kring pågående revideringsprocesser av följande styrande dokument:

- Regional utvecklingsstrategi 2020-2035
- Framtidens hälso- och sjukvård 2020-2030
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2021-2035 för Jönköpings län
- Hållbarhetsprogram 2026-2030

Fortsatt tidplan för revideringen av Regional utvecklingsstrategi redovisas där beslut om slutlig version av dokumentet fattas vid regionfullmäktiges sammanträde den 3 februari 2026, se bildpresentation (bilaga 4).

§ 24**Klimat- och sårbarhetsanalys Jönköpings län****Beslut**

Johan Löwenadler Davidsson, länsråd, och Charlotte Andersson, samordnare klimatanpassning Länsstyrelsen, informerar om framtagna Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län i fråga om följande:

- översvämningar i Jönköpings län de senaste åren
- identifierade risker och sårbarheter
- slutsatser och behov av fortsatt arbete
- verktyg för arbetet med klimatanpassning.

Sandra Lidberg, kommundirektör Habo kommun, informerar om Habo kommuns arbete med klimatanpassning, se bildpresentation (bilaga 5).

Gruppdiskussioner förs.

§ 25**Aktuellt från Primärkommunalt Samverkansorgan (PKS) samt styrelse och nämnder i Region Jönköpings län****Beslut**

Sara Lindberg (S) ger aktuell information från Primärkommunalt Samverkansorgan (PKS) i fråga om pågående arbete med arbetsformer för organet.

Tommie Ekered (M) informerar från nämnden för trafik, infrastruktur och miljö om pågående arbete med regional transportplan och revidering av Trafikförsörjningsprogram för Jönköpings län.

Thomas Gustafsson (S) informerar från nämnden för folkhälsa och sjukvård enligt följande:

- utvärdering av samverkan mellan region och kommuner under sommaren
- rakning av AT-tjänstgöring där Höglandssjukhuset Eksjö kom på en 2:a plats, Värnamo sjukhus på 11:e plats och Länssjukhuset Ryhov på 28:e plats.

Tommie Ekered (M) informerar från nämnden för arbetsmarknad, näringsliv och attraktivitet om delaktighet i revidering av styrande dokument.

Rachel De Basso (S) informerar från regionstyrelsen och regionfullmäktige enligt följande:

- beslutad budget för år 2026
- budgetuppdrag om test av delade tjänster region och kommun
- pågående arbete i parlamentariska grupper med styrande dokument
- omfattande uppdatering av IT-system under eftermiddagen idag som kommer att påverka invånartjänster.

Informationen anmäls och läggs till handlingarna.

§ 26**Avslutning****Beslut**

Ordföranden tackar samtliga och förklarar sammanträdet för avslutat kl. 11.45.

Namn Kommun/Region Jönköpings län Närvaro (X)

Beata Allen	Aneby kommun	X
Arijana Jazic	Aneby kommun	
Mats Hansson	Aneby kommun	
Mikael Fornander	Aneby kommun	X
Markus Kyllenbeck	Eksjö kommun	
Sebastian Hörlin	Eksjö kommun	X
Annelie Hägg	Eksjö kommun	X
Tord Du Rietz	Eksjö kommun	X
Anton Sjödel	Gislaveds kommun	
Marie Johansson	Gislaveds kommun	X
Ruth Johannesson	Gislaveds kommun	
Stefan Eglinger	Gislaveds kommun	X
Kristine Hästmark	Gnosjö kommun	X
Stefan Lundell	Gnosjö kommun	
Camilla Karlsson	Gnosjö kommun	X
Anna Engström	Gnosjö kommun	X
Susanne Wahlström	Habo kommun	X
Tomas Brusberg	Habo kommun	X
Karin Hultberg	Habo kommun	X
Sandra Lidberg	Habo kommun	X
Mona Forsberg	Jönköpings kommun	
Rikard Bunnvik	Jönköpings kommun	X
Joakim Dahlström	Jönköpings kommun	
Johan Fritz	Jönköpings kommun	X
Per Högberg	Mullsjö kommun	X
Henrik Jansson	Mullsjö kommun	X
Ulf Karlsson	Mullsjö kommun	X
Sara Lindberg	Nässjö kommun	X
Kent Karlsson	Nässjö kommun	
Leif Ternstedt	Nässjö kommun	
Malena Tovesson	Nässjö kommun	X
Therese Petersson	Sävsjö kommun	
Göran Häll	Sävsjö kommun	
Mats Hermansson	Sävsjö kommun	
Pierre Klasson	Sävsjö kommun	X
Mats Holmstedt	Tranås kommun	
Mikael Stenquist	Tranås kommun	X
Pär Thudeen	Tranås kommun	X
Kenth Williamsson	Vaggeryds kommun	X
Gert Jonsson	Vaggeryds kommun	X
Jörgen Johansson	Vaggeryds kommun	
Annika Hedvall	Vaggeryds kommun	X
Robin Wallén Nilsson	Vetlanda kommun	X
Jan Johansson	Vetlanda kommun	X

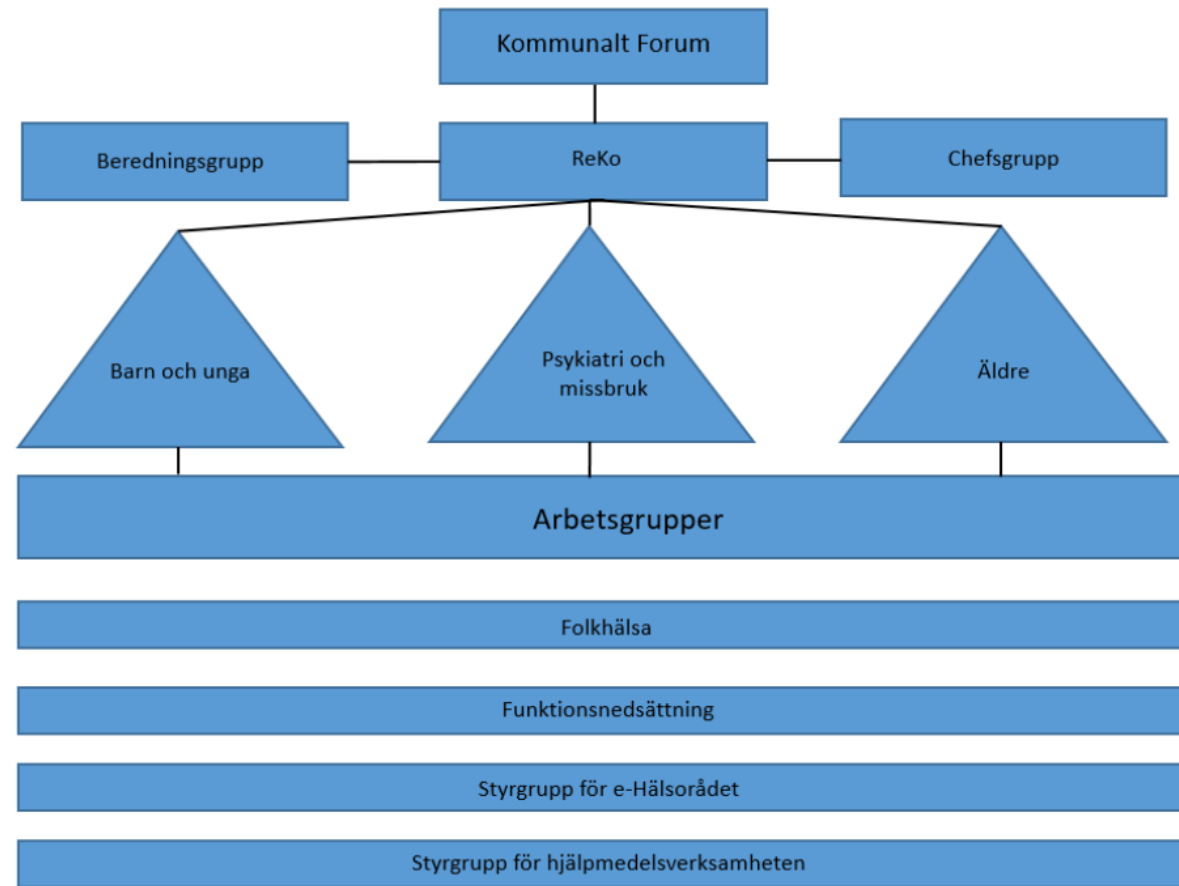
Henrik Tvarnö	Vetlanda kommun	
Magnus Färjhage	Vetlanda kommun	X
Tobias Pettersson	Värnamo kommun	X
Mikael Karlsson	Värnamo kommun	X
Anetté Myrvold	Värnamo kommun	X
Ulf Svensson	Värnamo kommun	X
Rachel De Basso	Region Jönköpings län	X
Stina Sinclair	Region Jönköpings län	X
Tommie Ekered	Region Jönköpings län	X
Kerstin Hammar	Region Jönköpings län	
Thomas Gustafsson	Region Jönköpings län	X
Martin Nedergaard-Hansen	Region Jönköpings län	X
Per Eriksson	Region Jönköpings län	X
Jimmy Ekström	Region Jönköpings län	X
Håkan Karlsson Nyborg	Region Jönköpings län	X
Mikael Ekvall	Region Jönköpings län	
Jane Ydman	Region Jönköpings län	X
Karin Hermansson	Region Jönköpings län	X
Mats Bojestig	Region Jönköpings län	X
Lotta Damberg	Kommunal utveckling	X
Nathalie Bijelic Eriksson	Region Jönköpings län	X
Anneli Forsgren	Kommunal utveckling	X
Johan Löwenadler Davidsson	Länsstyrelsen	X
Charlotte Andersson	Länsstyrelsen	X

Gemensam plan

Tillsammans för ett bra liv för alla

och Handlingsplaner Ledningssystem i samverkan.

Gemensamt ledningssystem i samverkan

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

 Region
Jönköpings län

Gemensam målbild kommun och region

Vägledande principer

1. Bäst för Esther
2. Ta ansvar för mitt steg, ge feedback till steget före och underlätta för steget efter
3. Vi gör det tillsammans

Vi utgår från invånarnas behov och samskapar tillsammans med dem och civilsamhället omställningen till en God och Nära Vård

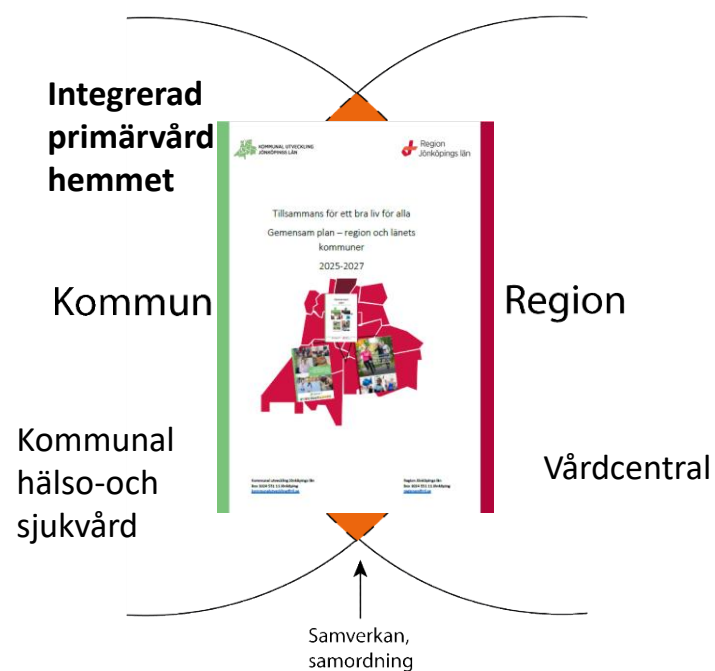
Gemensam uppföljning med berättelser och mätningar

Gemensam plan för primärvård

- Bilden visar att regionen har sitt strategiska inriktningsdokument kring det som regionen behöver göra och kommunerna har sitt strategiska inriktningsdokument kring det som kommunerna behöver göra. I mitten synliggörs **gemensam plan för primärvård** och den samverkansyta som kommer öka i omställningsarbetet till en God och Nära Vård.

Samverkan Kommun/Region för omställning till Nära vård

*Referens: Huvudbetänkande för utredningen God och nära vård, Anna Nergårdh

Gemensam handlingsplan Ledningssystem för samverkan.

Syftet med gemensam handlingsplan:

- Knyta samman mål och insatser i de olika forumen i ledningssystemet
- Gemensamma prioriterade områden
- En gemensam uppföljning för att tillsammans kunna följa resultat, och skapa lärande
- Som grund till aktiviteter i handlingsplanen inom ex kompetensutveckling
- Långsiktighet: 3-åriga och revideras årligen

Tillsammans för ett bra liv för alla

Gemensam plan – region och länets
kommuner

2025-2027

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Region
Jönköpings län

Ledningssystem i samverkan

- REKO
- Strategigrupper
 - Barn och unga
 - Psykiatri, skadligt bruk och beroende
 - Äldre
- Funktionsnedsättning
- Strategi för E-hälsa
- Hjälpmedelsverksamheten

Prioriterade områden

Togs fram vid Utökat Kommunalt forum (Elmia 2021)

- Bästa platsen att leva på!
- Gemensam kraft i socialt utmanade bostadsområden
- Fortsatt utveckling av främjande mötesplatser

Så här omsätts Gemensam plan i var dags arbete

- Utveckla personcentrerat arbetssätt, stärk kontinuitet och samordningen mellan huvudmännen
- Öka hälsofrämjande och förebyggande insatser: Riktat stöd till att främja hälsa och förebygga ohälsa med fokus på utsatta grupper och att minska skillnader i hälsa mellan grupper.
- Överenskommelser och avtal i samverkan som ökar samsyn i agerande och främjar stark samverkanskultur
- Planering och samverkan mellan kommun och region för att gemensamt utveckla tjänster och insatser

Hur går det? - Stöd för uppföljning

- Stöd för datadriven uppföljning
- De prioriterade områdena behöver följas på regional, länsnivå och lokal nivå för att utveckla det vi gemensamt ansvarar för.
- Visualiseringen av resultat ska kunna ses, ägas och tolkas tillsammans. Kvitton på uppnådd effekt är jämlika och jämställda levnadsvillkor, nära vård, samt tidigt och samordnat stöd och insatser.

Samsjuklighetsutredningen

Från delar till helhet

En reform för samordnade,
behovsanpassade och
personcentrerade insatser för
personer med samsjuklighet
(SOU 2021:93 och SOU 2023:5)

KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

 Region
Jönköpings län

"Samsjuklighet innebär att ha flera diagnoser samtidigt. I den här utredningen handlar det om skadligt bruk eller beroende samtidigt med andra psykiatriska diagnoser. Sådana tillstånd kan påverka och förstärka varandra på olika sätt, och det finns flera förklaringar till hur de hänger ihop med varandra"

Samsjuklighetsutredningen bakgrund

2018 Anhöriga uppvaktade socialutskottet som gjorde en hemställan till regeringen

2020 Enig riksdag tillsatte en utredning

2021 Delbetänkande - Från delar till helhet

2022 Tillägg gällande tvångsvård

2023 –Slutbetänkandet överlämnades till regeringen

2025 –Tillsättandet av samsjuklighetsdelegation

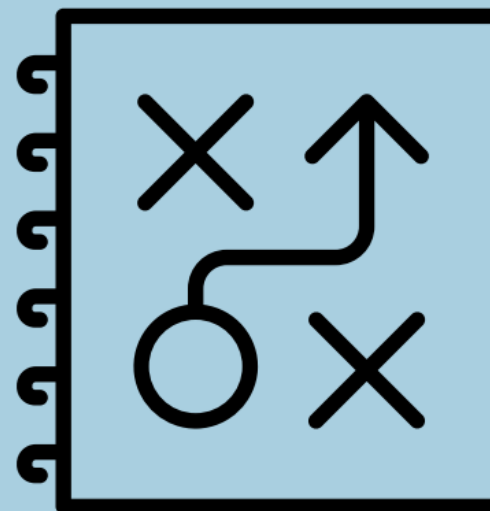
KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Region
Jönköpings län

Utredningens förslag till ansvarsfördelning

- Regionernas hälso- och sjukvård ska ansvara för all behandling av skadligt bruk eller beroende
- Behandling för skadligt bruk eller beroende ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd
- Socialtjänstens huvuduppdrag ska vara att stärka den enskildes resurser och funktionsförmåga genom sociala stödinsatser

Samsjuklighetsutredningens förslag i korthet

1. All behandling av skadligt bruk och beroende ska vara ett ansvar för regionernas hälso- och sjukvård.
2. Behandling för skadligt bruk och beroende ska ges samordnat med behandling för andra psykiatriska tillstånd.
3. Sprututbyte ska utvecklas till lågtröskelmottagningar som främjar fysisk och psykisk hälsa och alla regioner ska erbjuda sådan verksamhet.
4. Uppsökande och andra förebyggande insatser, social trygghet med fokus på funktionsförmåga, resurser och möjligheter till ett självständigt liv, anhörigstöd, samt insatser till barn och unga ska vara ett fortsatt och förtydligat uppdrag för socialtjänsten.
5. Regionerna ska ta ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser på hem för vård eller boende (HVB).
6. En samordnad vård- och stödverksamhet för de med stora samordningsbehov ska finnas överallt och bedrivs gemensamt av hälso- och sjukvård och socialtjänst.
7. Tillgången till personliga ombud ska öka för personer med samsjuklighet.
8. Ett program för förstärkt brukarinflytande och minskad stigmatisering ska bedrivs tillsammans med patient-, brukar- och anhörigorganisationer.
9. Sammanhållen uppföljning av området skadligt bruk och beroende ska ske utifrån målbilder som tagits fram tillsammans med personer med samsjuklighet och anhöriga.
10. En behovsanpassad tvångsvårdslagstiftning där hälso- och sjukvården ansvarar för tvångsvård för skadligt bruk och beroende ska utformas.

Samsjuklighetsdelegation

Regeringen avser att gå vidare med ett lagstiftningsarbete för att insatser till personer med samsjuklighet ska stärkas.

Delegationens uppdrag sträcker sig över tre år och inkluderar att

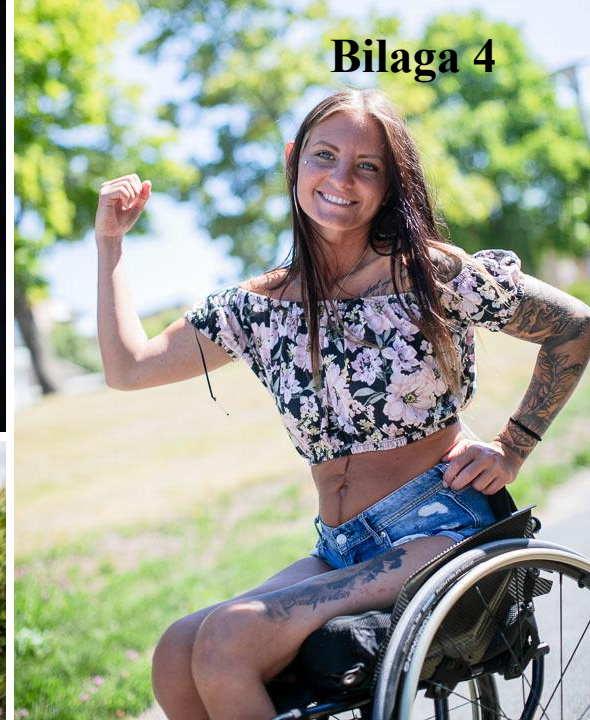
- ta fram en plan för reformens genomförande
- analysera och föreslå eventuella ändringar eller kompletteringar av Samsjuklighetsutredningens förslag
- genomföra nya och kompletterande konsekvensanalyser
- föra dialog med berörda aktörer i reformarbetet.

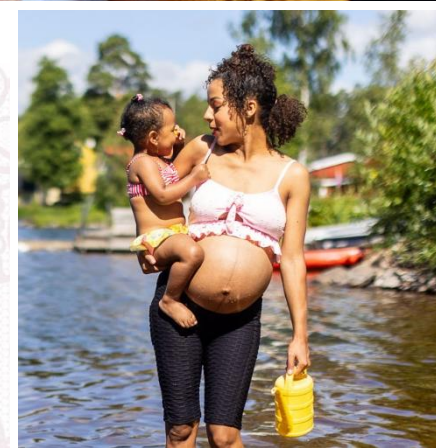
KOMMUNAL UTVECKLING
JÖNKÖPINGS LÄN

Region
Jönköpings län

TILLSAMMANS FÖR ETT BRA LIV FÖR ALLA

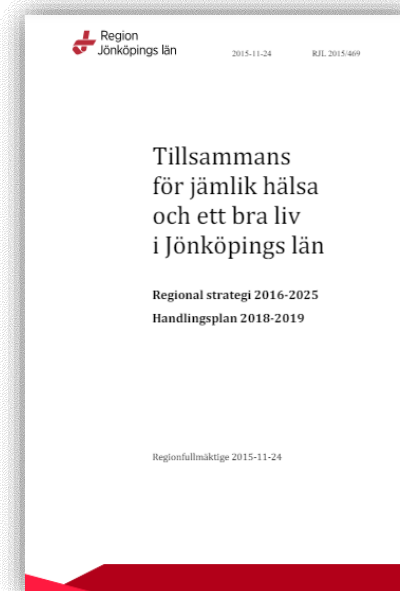
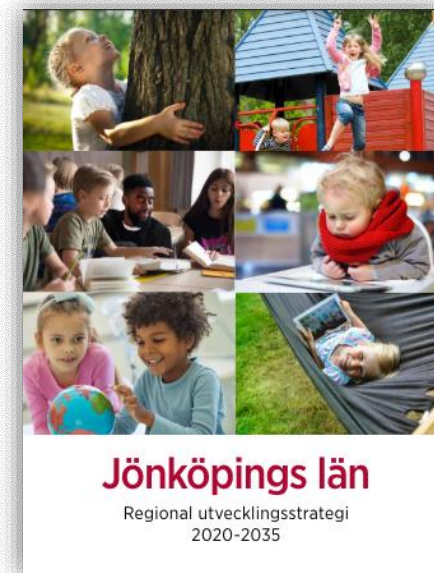
Revidering styrande dokument

-

Kommunalt forum 250905

**Regionstyrelsen ger
Regionledningskontoret i uppdrag att
påbörja arbetet med revidering av:**

- Regional utvecklingsstrategi 2020-2035
- Tillsammans möter vi framtidens behov av hälso- och sjukvård 2020-2030
- Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län 2016-2025
- Regionalt trafikförsörjningsprogram 2021-2035 för Jönköpings län.
- *(Hållbarhetsprogram 2020-2025 – separat process)*

Remissinstanser

Myndigheter enligt förordningen:

- Arbetsförmedlingen
- Boverket
- Exportkreditnämnden
- Försäkringskassan
- Havs- och vattenmyndigheten
- Högskolan i Jönköping
- Jämställdhetsmyndigheten
- Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser
- Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Myndigheten för yrkeshögskolan
- Naturvårdsverket
- Post- och telestyrelsen
- Riksantikvarieämbetet
- Riksarkivet

- Rådet för Europeiska socialfonden Sverige

- Sametinget

- Skogsstyrelsen

- Statens energimyndighet

- Statens export- och investeringsråd

- Statens filminstitut

- Statens geologiska undersökning

- Statens jordbruksverk

- Statens kulturråd

- Statens skolverk

- Tillväxtverket

- Trafikanalys

- Trafikverket

- Universitetskanslersämbetet

- Verket för innovationssystem

- **Kommuner:** Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda, Värnamo

- **Partier RJL:** Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna, Miljöpartiet, Moderaterna, Socialdemokraterna, Sverigedemokraterna, Värddemokraterna, Vänsterpartiet

- **Regioner:** Halland, Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Skåne, Östergötland, Västra Götaland,

- **Länsstyrelser:** Jönköpings län, Halland, Blekinge, Kronoberg, Kalmar, Skåne, Östergötland, Västra Götaland

Samverkanspartner länet:

- Almi Jönköping
- Campus I12
- Coompanion Jönköpings län
- Elmia
- Företagarna i Jönköpings län
- Gjuteriföreningen
- Handelskammaren Jönköping
- Hela Sverige ska leva
- Hushållningssällskapet
- Försvaret; ING 2 Eksjö
- Interior Cluster Sweden
- Jönköpings läns bildningsförbund
- LEADER; Astrid Lindgrens hembygd; Folkungaland; Linné Småland; Västra Småland; Östra Skaraborg

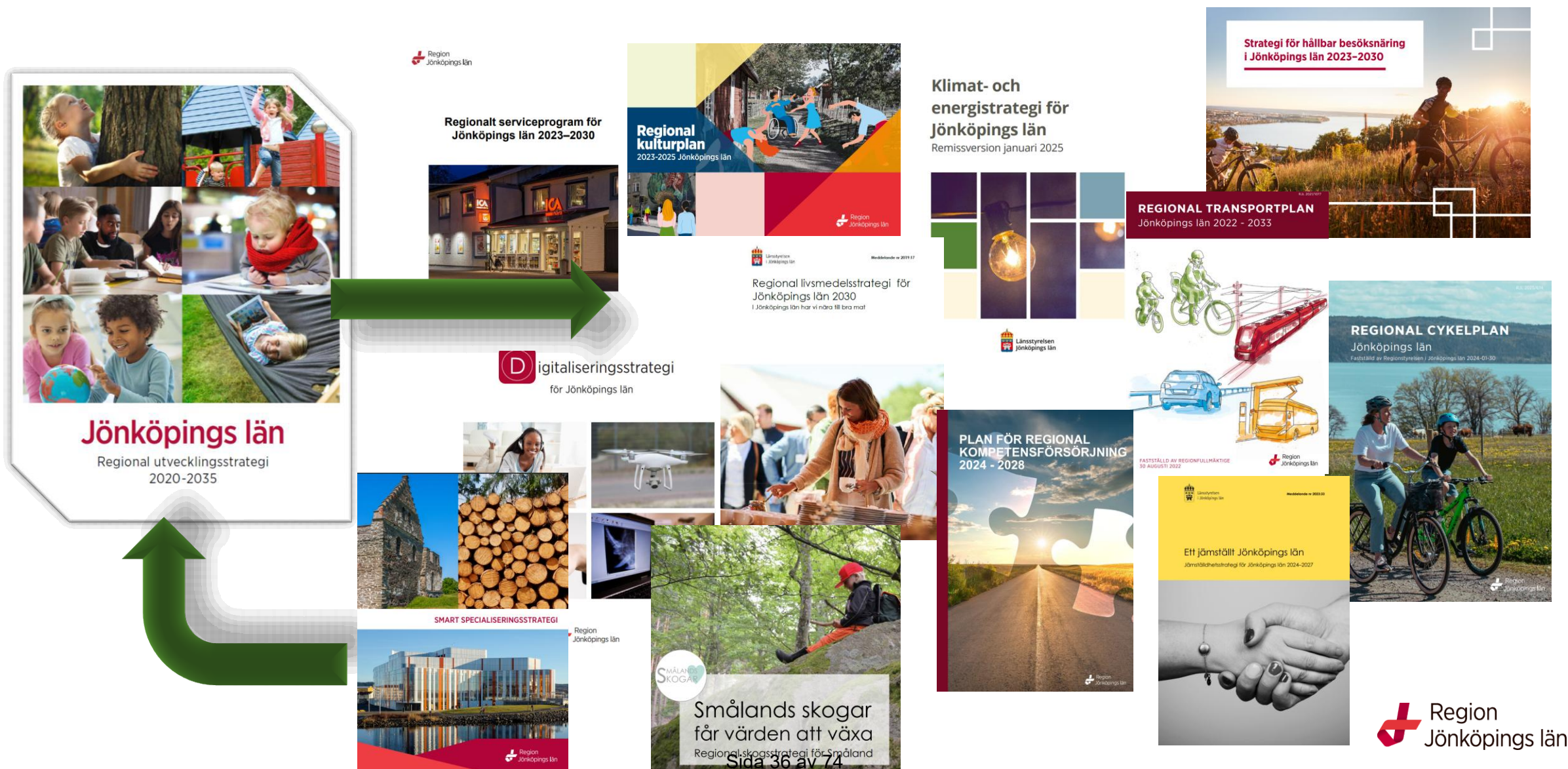
- Linnéuniversitetet
- LO
- LRF
- Länsmuseet
- Norra Smålands Scoutdistrikt
- Nyföretagarcentrum i Jönköping
- Nyföretagarcentrum i Vetlanda
- Polymercentrum
- Science Park Jönköping
- Skärteknikcentrum Sverige AB
- Smålands Turism
- Smålandsidrotten
- Svenskt näringsliv
- TCO
- Träcentrum i Nässjö AB
- Ung Företagsamhet i Jönköping
- Vandalorum

Kvalitetssäkra mot följande perspektiv

- Omvärldsförändringar sedan 2019
- Ny nationell strategi för hållbar regional utveckling
- Förändringar i uppdrag sedan 2019
- Nya initiativ på EU-nivå
- Energiförsörjning
- Klimatförändringar och beredskap
- AI och teknikutveckling
- Förutsättningar att skapa genomförandekraft – samverkansformer i och utanför länet.
- Andra strategier (Klimat och Energistrategin, Kulturplan)
- Nya tillgängliga verktyg t.ex. funktionella samband
- Folkhälsoperspektivet

RUS i förhållande till andra strategier

Signature reference: ae09ef96-d2f4-4587-9b97-1010948e148a

- Signature reference: ae09ef96-d2f4-4587-9b97-1010948e148a

Aktörsdialoger

- 13 dialoger i länet
- Aktörsrådet 26/11, 26/2
- Agenda 2030-nätverket 26/2
- F-samverkan 22/4
- Fritidscheferna 9/5
- Forum för utveckling 19/3
- Klimatrådet 12/3
- Kompetensrådet 3/2
- Kommunalt Forum 13/12, 4/4
- Kommunal utveckling 17/3
- Kulturchefsnätverket 28/3
- Toppledarprogrammet 15/11
- Länsmötet 29/11, 28/3
- Länsstyrelsens ledningsgrupp 3/1
- Länets riksdagsbänk 17/3
- Näringslivschefsnätverket 1/10, 3/12, 18/2
- Samverkansarena för Klimat och Energistrategin 20/2
- Samverkansgrupp för Forum för social hållbarhet 25/2
- Samhällsbyggnadschefer 31/3
- Skolledningarna RJL 16/1
- Utvecklingschefsnätverket 29/11, 21/1, 28/3

Utmaningar länsnivå

- Demografi: mindre barnkullar, marginellt fler i arbetsför ålder och en ansevärd ökning av äldre.
- Ojämliga och ojämställda förutsättningar på individuell nivå, på samhällsnivå och utifrån geografi.
- Omställningsförmåga kopplat till exempelvis kompetensbehov, klimat, energi, digitalisering, teknikutveckling och beredskap.

Tidsplan

- 22 maj – 15 okt remissperiod
- Remiss skickas ut till beslutade remissinstanser samt till nätverk och aktörer som RjL samverkar med.
- Länk till remissen finns på utveckling.rjl.se
- 3 sept - parlamentariska grupper
- 15 okt - remissperiod slutar
- 22 okt - Parlamentarisk grupp möte 2
- 4 nov – Parlamentarisk grupp möte 3
- 12 dec - RUS klar till politisk beredning
- 20-21 jan – TIM och ANA
- 27 jan – Regionstyrelsen
- 6 feb – Regionfullmäktige

Anpassning till ett förändrat klimat

Charlotte Andersson, Klimatanpassningssamordnare

Länsstyrelsen
Jönköpings län

Klimatläget

Här presenterar SMHI viktig information om klimatet och den globala kris som klimatförändringen är. I förklarande texter, filmer och interaktiva diagram får du vetenskapligt baserad fakta.

Viktig fakta om klimatläget

Följ klimatläget just nu

- Vi är inte på rätt spår – utsläppen av växthusgaser ökar globalt.
- Alla berörs av att klimatet förändras.
- Ett klimat i förändring kräver klimatanpassning.

[Överblick av viktig fakta — SMHI](#)

Skyfall, 2024

Stormen Hans, 2023

Jönköping

Nässjö, 2023

Tranås, 2021

Värnamo, 2023

2023-01-16 10:32:24
+13.87986 +57.31940

Signature reference: ae09ef96-d2f4-4587-9b97-1010948e148a

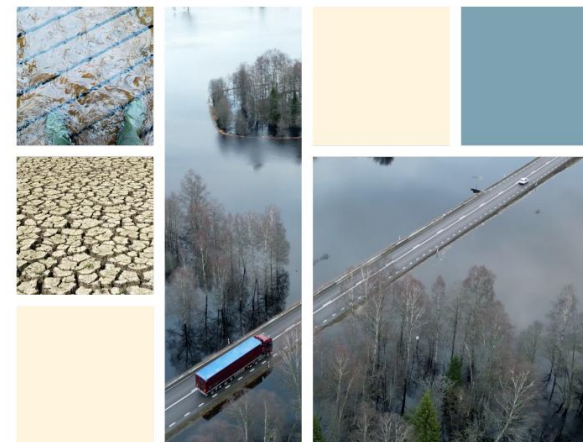

Hillerstorp Trä, 2023

Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län

- Beskriver framtidens klimat för Jönköpings län samt risker, sårbarheter och möjligheter.
- Baseras på dialog och underlag från aktörer i länet samt på forskningsresultat, myndigheters statistik och analyser.
- Ett kunskapsunderlag när vi tar oss an utmaningar inom samhällsplanering och utveckling i Jönköpings län.

Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län

Varmare

Värmeböljor kommer öka med mellan 5 och 15 dygn till slutet av seklet. Värmeböljor innebär ofta vattenbrist, brandrisk och risker för människors och djurs hälsa. Höga temperaturer kan också ge skador på nödvändig infrastruktur.

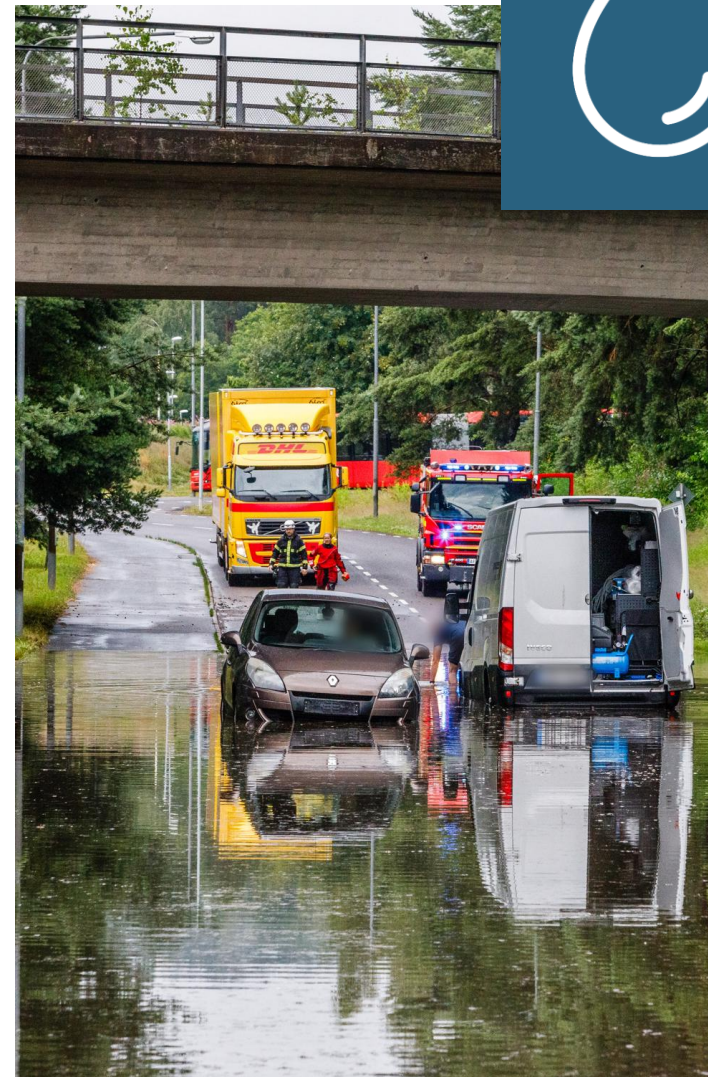
Torrare

Omkring 40 procent av Jönköpings läns kommunala dricksvatten är grundvatten. Låga grundvattennivåer kan orsaka betydande problem för vattenförsörjningen. Mest utsatta är mindre magasin och enskilda brunnar. Ungefär 15 procent av länets invånare har eget vatten.

Blötare

Det vi idag ser som ett 100-årsregn, alltså en regnhändelse som i snitt inträffar en gång per 100 år, kommer sannolikt inträffa oftare. Jönköpings län har flera vattendrag där det finns risk för översvämning vid hög nederbörd.

Risker och sårbarheter

Akuta samhälls- störningar

Plötsliga händelser med påverkan på samhällsviktig verksamhet.

- Störningar i produktion och distribution av varor och tjänster
- Energi- och livsmedelsförsörjning
- Skydd av civilbefolkningen

Människors hälsa

De som är mest sårbara påverkas först.

- Fysiska och psykiska hälsokonsekvenser, bland annat värmebölja, pollenallergi, infektioner och luftföroreningar
- Infrastruktur för hälsa och sjukvård
- Riskgrupper är särskilt sårbara

Risker och sårbarheter

Samhälle och miljöpåverkan

Befintlig miljö är sårbar och hinder skapas för ny utveckling

- Brist på lämplig mark för fysisk planering
- Ökat slitage och skador på byggnader, infrastruktur, natur och kulturmiljö.
- Spridning av föroreningar och kemikalier

Gröna näringar

En mycket sårbar livsmedelsförsörjning

- Påverkan på produktion, förädling och logistik inom lantbruket
- Ökad risk för skadeinsekter, smittor och värmestress hos växter och djur
- Ökad risk för stormskador, torka och bränder inom skogsbruket
- Lantbruksföretagare är särskilt sårbara mot klimatförändringarna

Risker och sårbarheter

Biologisk mångfald och ekosystem- tjänster

Minskad motståndskraft som följd av förlust av ekosystemtjänster

- Påverkan på växters och djurs levnadsvillkor och tillgång till föda
- Snabbare spridning av invasiva främmande arter
- Risker för torkkänsliga och värmekänsliga arter
- Större behov av ökad och anpassad naturvård

Förutsättningar för utveckling

Nya förutsättningar skapar utmaningar och möjligheter

- Förändrade landskap och markanvändning
- Resurstillgångar: vatten och energi
- Försäkring och näringsliv
- Innovation och affärsmöjligheter

Risker och sårbarheter

Samhälls- utmaningar och trender

Kombinerade risker och påverkan från omvärlden

- Globala system och megatrender
- Påverkan från omvärlden: Beredskap och krishantering
- Mänskliga rättigheter, jämställdhet och minskad tillit
- Förstärkt utsatthet och rättvisa i klimatanpassningsarbetet

Ett förändrat klimat påverkar alla

- Ett förändrat klimat har effekter på alla delar av vårt samhälle.
- Fram tills vi ser att världens utsläpp minskar måste ta höjd för det värsta för att kunna säkerställa ett tryggt samhälle.
- Vi behöver samverka och arbeta på bred front för att främja en långsiktigt hållbar och robust samhällsutveckling.

Akuta
samhällsstörningar

Människors hälsa

Samhälle och
miljöpåverkan

Gröna näringar

Biologisk mångfald
och
ekosystemtjänster

Förutsättningar för
utveckling

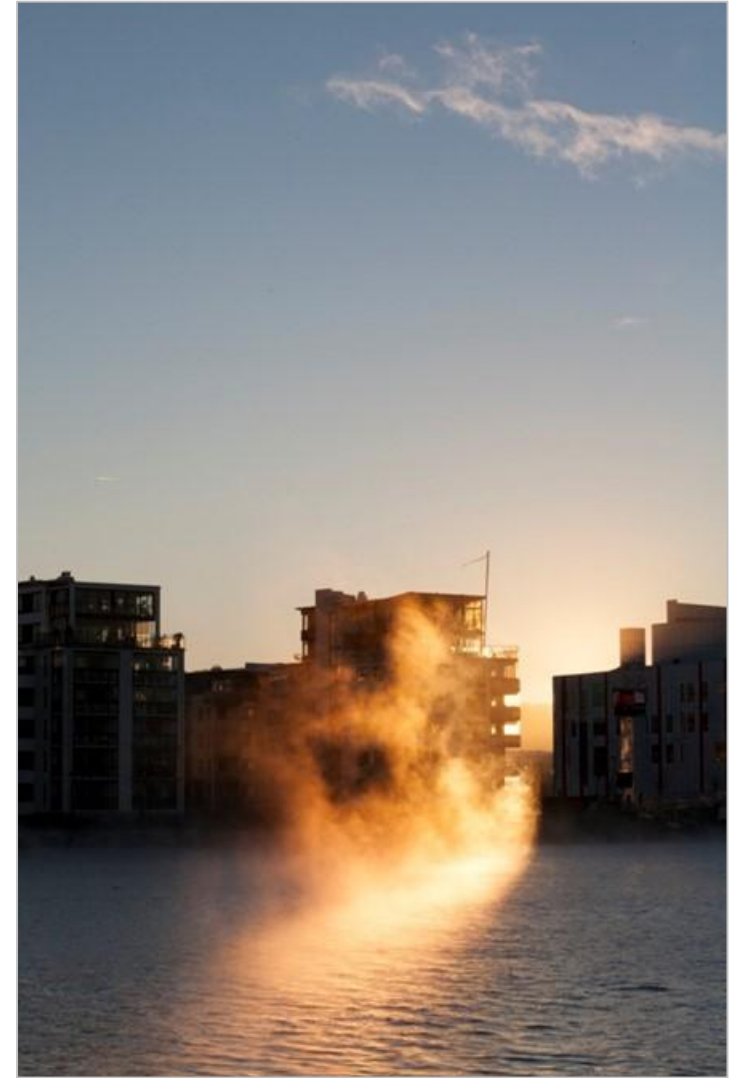
Samhälls-
utmaningar och
trender

Länsstyrelsen
Jönköpings län

Vad behöver hända?

- Öka takten implementeringen av åtgärder. För det behöver sakfrågan prioriteras
- Utveckla systematiskt arbetssätt och helhetsperspektiv. För det krävs samordning.
- Utvecklad och mer effektiv samverkan. För det krävs metoder och styrmedel.

Klimat- och energistrategin ger oss riktning för arbetet som krävs

VISION

JÖNKÖPINGS LÄN ÄR ETT ROBUST OCH FOSSILFRITT PLUSENERGILÄN

MÅL

MINSKADE UTSLÄPP
AV VÄXTHUSGASER

FOSSILFRI OCH ROBUST
ENERGIFÖRSÖRJNING

RUSTADE FÖR ETT
FÖRÄNDRAT KLIMAT

FOKUSOMRÅDEN

TRANSPORTER
OCH RESOR

SAMHÄLLS-
PLANERING

BEBYGGELSE

KONSUMTION
OCH LIVSSTIL

ENERGI-
FÖRSÖRJNING

GRÖNA
NÄRINGAR
OCH NATUR

NÄRINGS-
LIV OCH AFFÄRS-
UTVECKLING

Klimat- och
energistrategi för
Jönköpings län

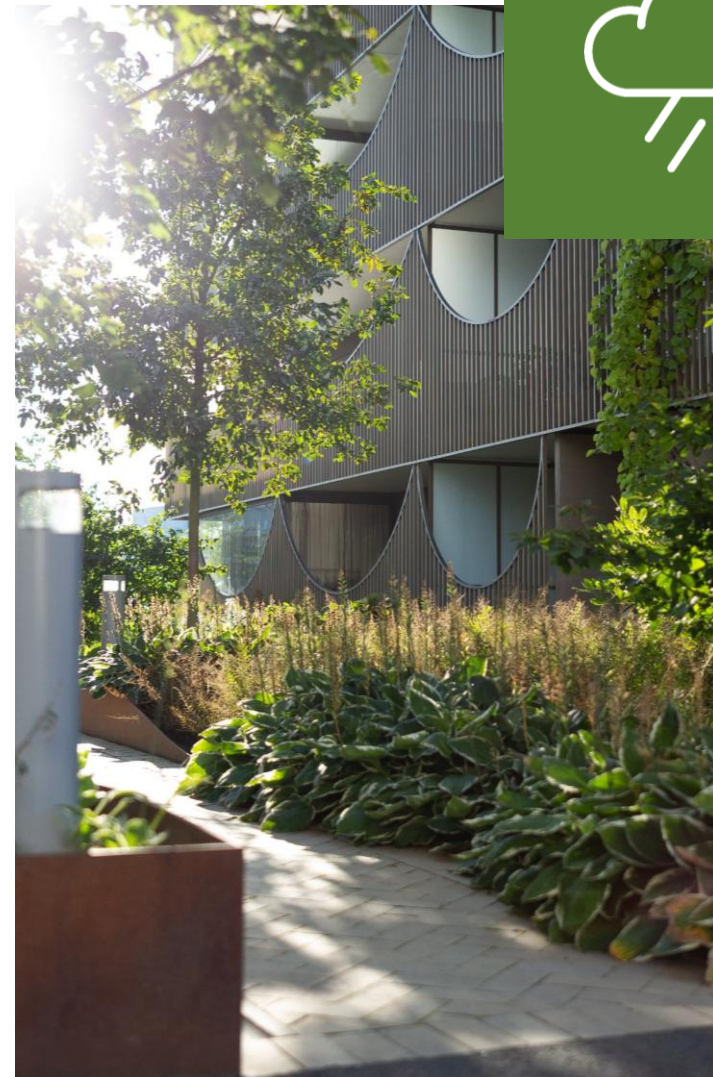
KLIMATRÄCKET
JÖNKÖPINGS LÄN

Länsstyrelsen
Jönköpings län

Rustade för ett förändrat klimat

Mål

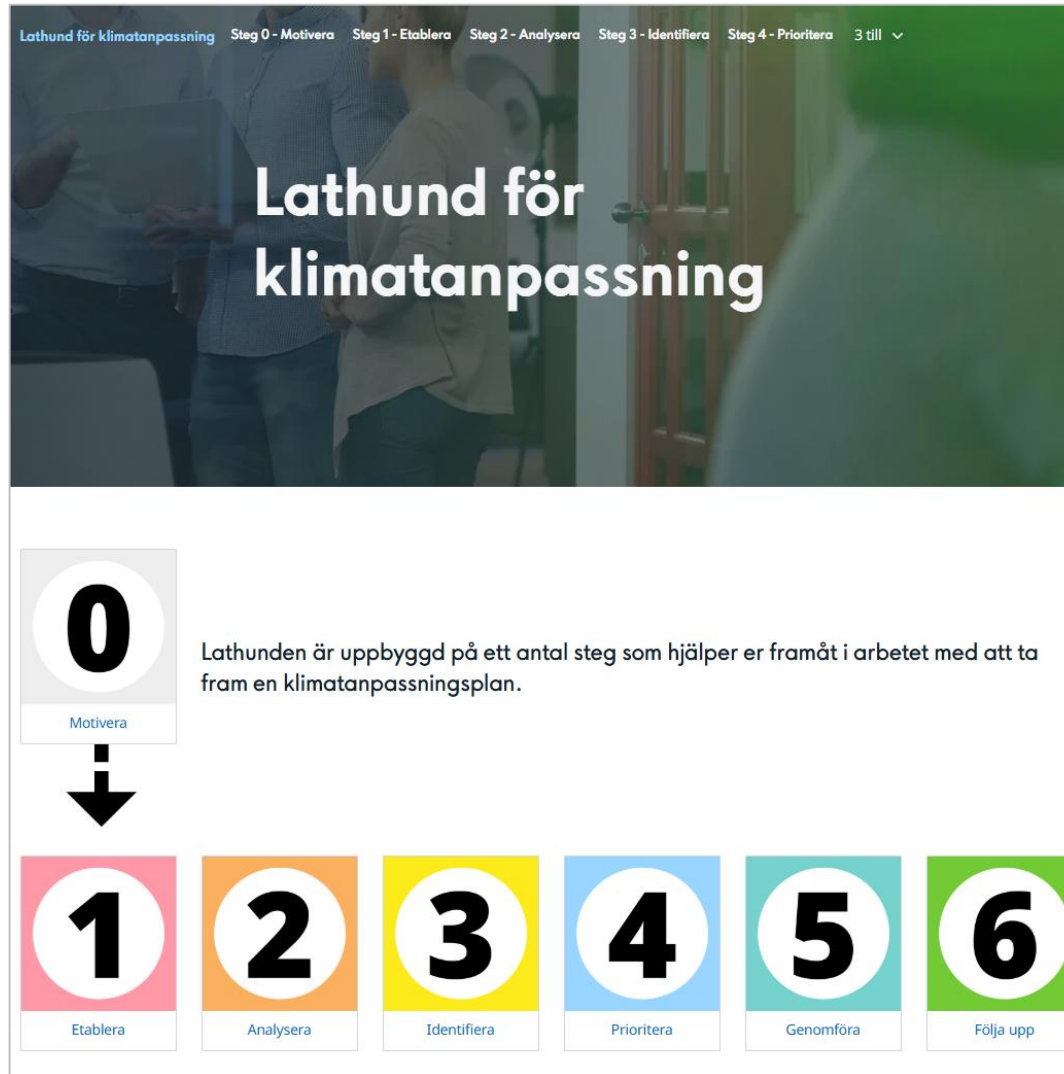
- I Jönköpings län har vi god kunskap om risker och sårbarheter till följd av ett förändrat klimat och vi arbetar därför systematiskt och integrerat med klimatanpassning och att stärka ekosystem i beslut, strategier och planering.
- Vi genomför robusta åtgärder som säkerställer människors hälsa, upprätthåller alla samhällsviktiga verksamheter och borgar för länets attraktivitet och utveckling i ett förändrat klimat.

Lathund för klimatanpassning

Syftet med Lathund för klimatanpassning är att stödja kommuner som vill komma igång med sitt arbete och ta fram en kommunal plan för klimatanpassning.

Innehållet är framtaget i samverkan med kommuner och länsstyrelser och förvaltas av Nationellt kunskapscentrum för klimatanpassning på SMHI.

Habo kommun - den hållbara kommunen för hela livet

Hur jobbar vi med klimatanpassning?

Klimatanpassning –
en del i det
strategiska
hållbarhetsarbetet

- Klimatanpassning är en del i Program för hållbar miljö
- Ett systematiskt arbete - där vi jobbar både strategiskt och operativt
- Stöd i SMHIs lathund för klimatanpassning
- Vi bygger upp vår egen kompetens
- Vi samordnar och håller ihop arbetet m.h.a. kommunövergripande klimatanpassningssamordnare (KAS)
- Under den mest intensiva fasen har vi haft en kommunövergripande KAS-arbetsgrupp
- Framtagen rapport och klimat och sårbarhetsanalys
- Arbetsgrupper inom bl.a. skyfall, ras och skred, VA-planer, grönplanering

Analys av risker, konsekvenser och sårbarheter

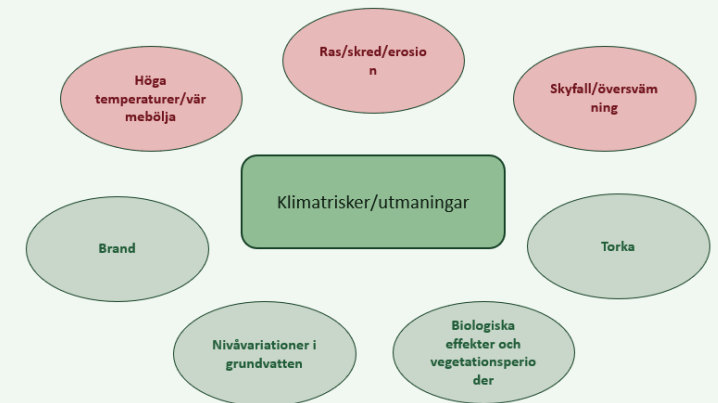
Klimat- och sårbarhetsanalys, KSA

– fördjupade analyser av sju klimatrisker och utmaningar, klimateffekternas konsekvenser idag, år 2050 och 2100

Syfte: att kunna hantera klimatrisker

De mest prioriterade klimatriskerna i Habo kommun:

- skyfall
- ras/skred/erosion
- höga temperaturer.

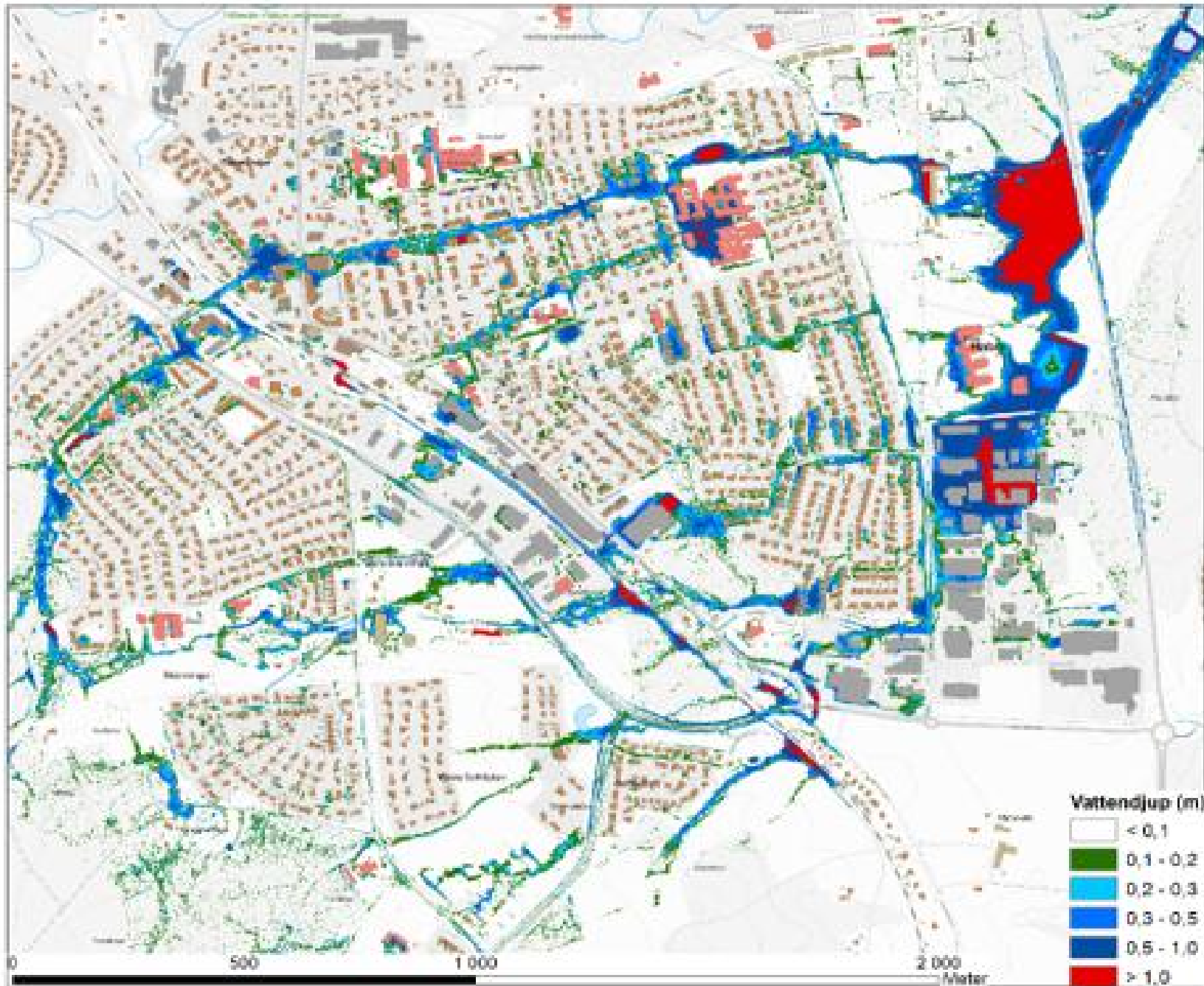
Skyfall/översvämning

Dagens klimat	Framtida klimat RCP 4.5/8.5 (relevanta)	Exempel på händelser i dagens klimat	Möjliga förändringar av händelser vid förändrat klimat år 2050/2100
Finns skyfallskarteringar över Malmabäcken och Hökesån och deras avrinningsområden. Visar vattnets utbredning (flöde, djup) i Habo tätort vid ett 100-årsregn.	Båda karteringarna visar att två större flödesstråk uppstår genom tätorten. I det norra flödesstråket rinner vatten längs Bäckgatan och Malmgatan och i det södra flödesstråket rinner vatten från Lilla Bränninge via diken och kulvertar förbi ett industriområde som riskerar att drabbas av stora översvämningar. Båda flödesstråken bidrar till en stor översvämningrisk väster om väg 195.	10 juli 2024 Jönköpings län. Habo kommun och särskilt tätorten blev särskilt drabbad med flertalet skadade byggnader, fastigheter, gångvägar och vägar. Även 2007 och 2022 kom skyfall över Habo tätort med mindre materiell och ekonomiska konsekvenser.	Fler förekomster av intensiva skyfall med stora konsekvenser för samhället och den enskilde.

Händelse:	Långvarigt regn med intensitet och mättad mark.
Exempel på konsekvenser:	Vid översvämning riskerar byggnader, tekniska konstruktioner, infrastrukturer och inventarier skadas direkt och sannolikt få skador av betydande ekonomisk omfattning. Ett skyfall påverkar även andra samhällsviktiga funktioner som hemtjänst, ambulans, räddningstjänst, polis exempelvis genom att begränsa framkomligheten. Skyfallsvatten kan orsaka översvämningar/vattensamlingar i lågpunkter såsom viadukter och källare. Detta kan öka risken för människors liv och hälsa.
Särskilt sårbara grupper eller geografiska områden:	Säkra befintlig bebyggelse, samhällsviktiga funktioner och infrastruktur i Habo tätort, industriell verksamhet och kulturmiljöer inom riskområden.

Nutid	År 2050	År 2100
Låg risknivå (1 av 3) för samhällsfunktioner vid en bedömd sannolikhet för att händelse ska inträffa och konsekvensers omfattning när så sker. Dock föreligger risknivå 2 av 3 för bebyggelse, byggnader, byggnadskonstruktioner, dagvatten- och avloppssystem, djurhållning, elsystem, järnvägar och vägar samt människors hälsa.	Riskenivå ökar till 3 av 3 för dagvatten- och avloppssystem, elsystem, vägar samt människors hälsa. För de flesta övriga samhällsfunktioner är risknivån 2 av 3. Undantag fjärrvärme, smittspridning och sötvattensmiljö (1 av 3).	Riskenivån ökar till 3 av 3 för merparten av samhällsfunktionerna. Dock fortfarande 2 av 3 för dammar, djurhållning, fjärrvärme, kulturmiljö, skogsbruk, smittspridning, sötvattensmiljö, telekommunikationer, turism och friluftsliv samt värme- och kylbehov.

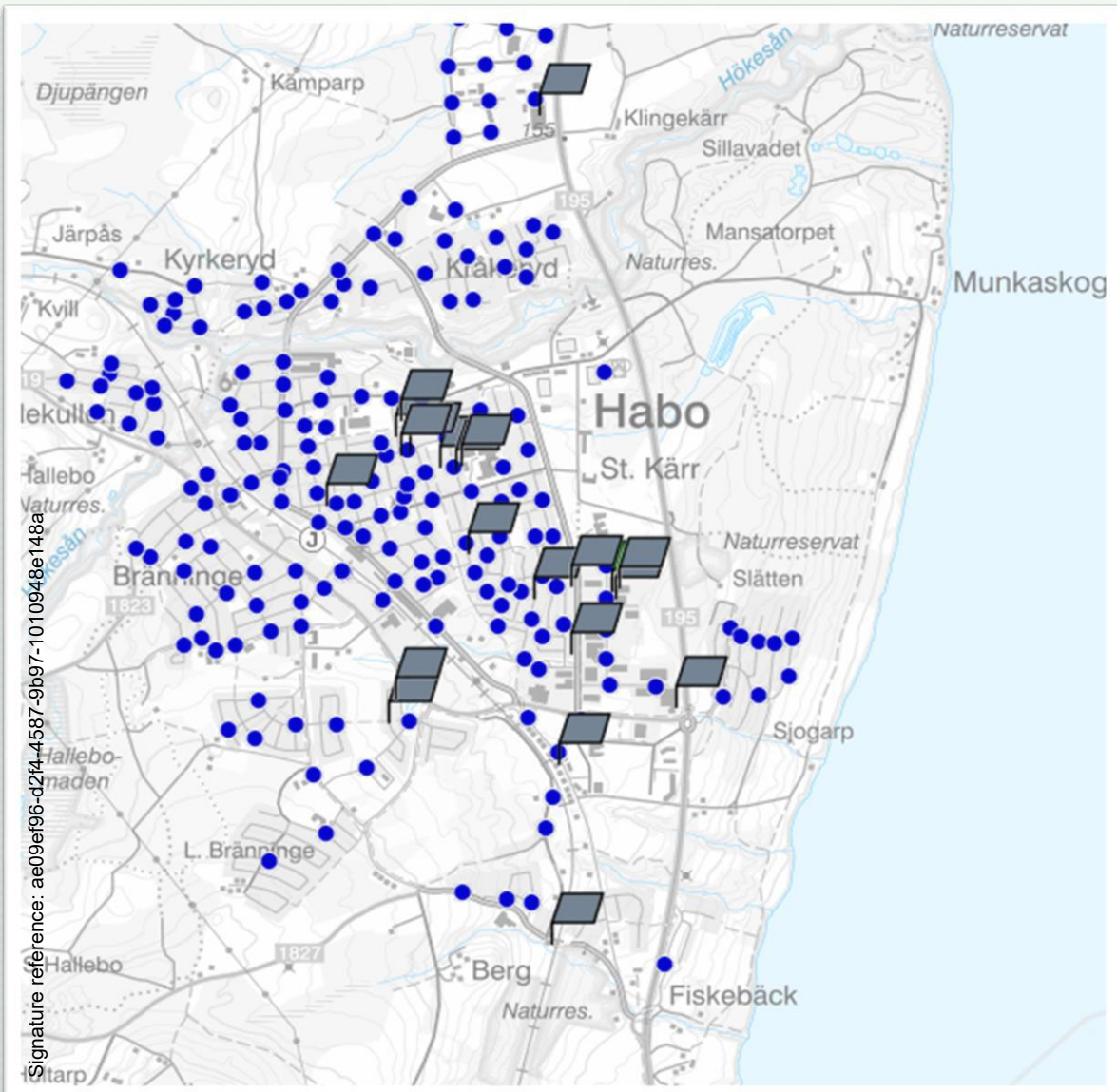

Skyfallet 10 juni 2024

- Det började regna efter kl. 15:00
- Habo kommun har två regnmätare i tätorten.

	Elektrikergatan	Bränninge
Kl. 14:00	1 mm	0 mm
Kl. 15:00	42 mm	39 mm
Kl. 16:00	19 mm	17 mm
Kl. 17:00	1,5 mm	2 mm
Kl. 18:00	0 mm	0 mm
Totalt:	63,5 mm	58 mm

Vad gjorde räddningstjänsten?

- Totalt åkte vi på 23 larmhändelser under dygnet
- Ordinarie räddningsstyrka 1 SL + 4 brandmän
- Förstärkning av några brandmän från Habo + 2 från Jönköping
- Samtliga brandmän åkte runt i olika fordon med pumpar och våt dammsugare
- Först larmet inkom kl. 15:30 och den akuta insatsen avslutades kl. 03:00

Operativ skyfallsgrupp

Vad har vi gjort hittills?

Några exempel:

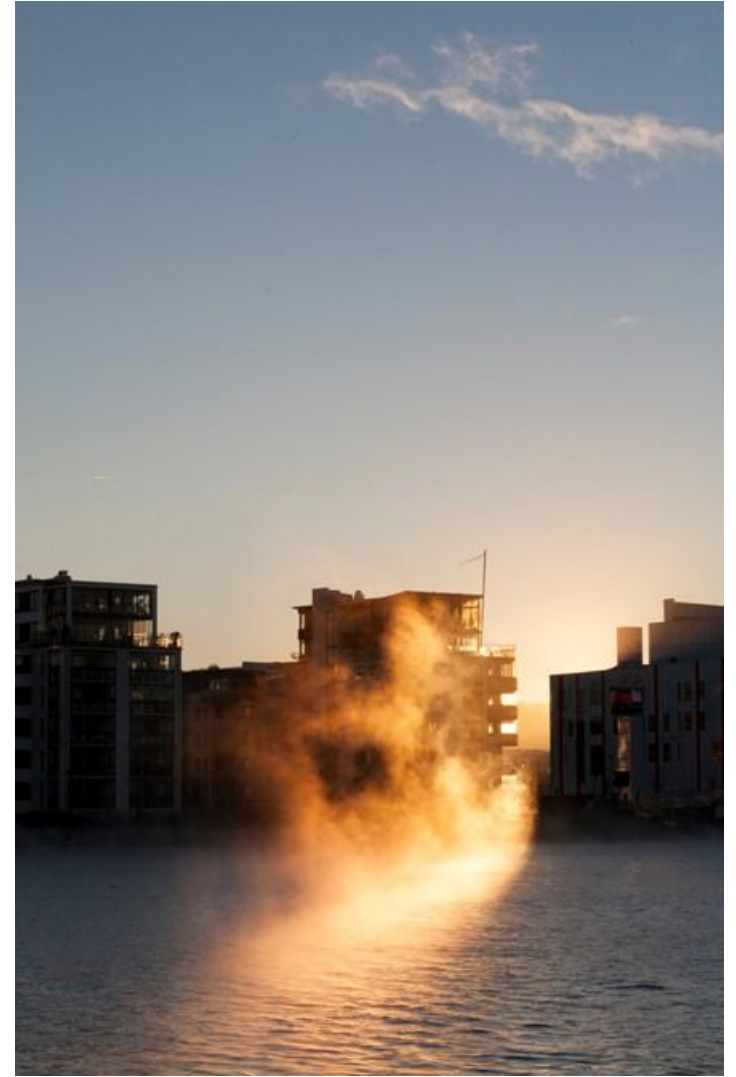
- Rapport systematiskt klimatanpassningsarbete
- Klimat- och sårbarhetsanalys, KSA
- Klimatanpassat VA-plan,
- Tagit hand om resultat i skyfalls-karteringar
- Skyfallsplan för Habo tätort
- Handlingsplan för prioriterade samhällsviktiga objekt med kommunal rådighet
- Fältbesök med fokus på förebyggande åtgärder för att reducera risken för översvämning
- Fältbesök med årlig kontroll av ras/skred,
- Arbetar med att revidera grönplaneringen
- Informationskampanj invasiva främmande arter
- Utökat/förbättrat informationen till medborgarna om hur de ska hantera naturhändelser via kommunens webbplats

Sammanfattning behov & input till fortsatt systematiskt arbete

- Konsensus om prioritering av klimatanpassning
- Hur ser det ut med vind/storm som klimatrisk? Komplettera gärna analysen med detta.
- Bygga för framtiden!
- Beredskap för att hantera såväl värme som kyla vid trygghetspunkter, vid idrottsanläggningar, alla skolor och förskolor samt särskilda boenden och boenden inom funktionshinderomsorgen
- Investera i ventilation/värmeanläggningar
- Beredskap för värmebölja under fler perioder på året
- Använda dagvatten/Hökesån vid bevattning på Slätten, isbanan och andra anläggningar
- Översyn av Kärrsgården -solskydd, solinstrålning, isolering, portabla
- Arbetsmiljö - hur vi transporterar vi oss vid intensiv värmebölja?

Diskussion

- Hur arbetar ni med klimatanpassning i er kommun och vad är ert nästa steg?
- Vilket stöd behövs för att nå effekt (och från vem)?
- Hur skapar vi en effektiv samverkan och samordning i länet?

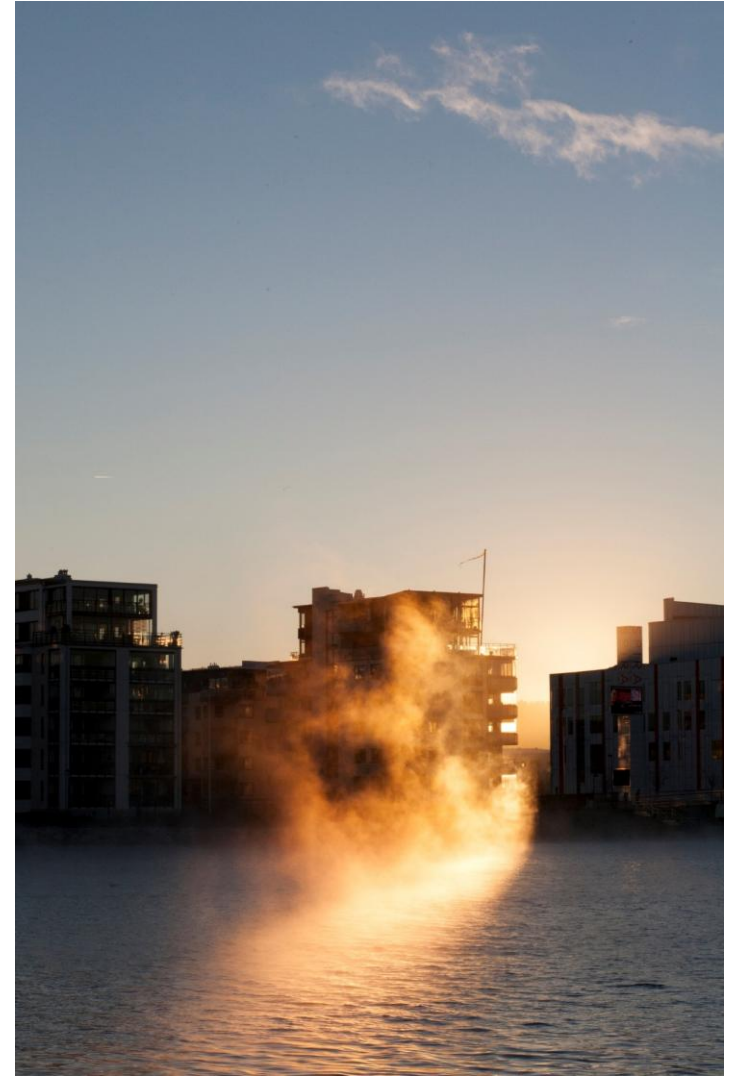

Nästa steg

Kommuntorné under år 2025/ 2026

Spridning av Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län och Klimat- och energistrategi för Jönköpings län.

Varje kommun kan själva välja upplägg och målgrupp.

Tack

Länsstyrelsen
Jönköpings län

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ordförande: Rachel De Basso

Ledamot: Thomas Gustafsson

Ledamot: Robin Wallén Nilsson

Sektionschef: Nathalie Bijelic Eriksson